

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§.3. Ego sum lux mundi. Secundo declarat quid operetur in mundo in quo velut in nocte tenebrosa, liberremo feræ vagabuntur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53104](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53104)

enim, Evangelista gloriose, discursum: Et verbum caro factum est & habitavit in nobis & vidimus gloriam eius. Angreterico & alii: Spiritus sanctus super carnem effusus est, & vidimus gloriam eius: Hos etiam ex ore Principis Apostolorum ipso die Pentecostes intelleximus, Utinam tandem quomodo per Dei filium facti sumus filij Dei: Dedit eis testamentum filios Dei fieri: Tu similiter absolue cum Apoll. de Deo dicit. Misit Deus spiritum filij sui, in quo clamamus Abba Pater. Excellentissimum admirare lucis symbolum, quo Christus seipsum, manifestat, dicendo: Ego sum lux mundi.

§. 3. Ego sum lux mundi. Secundo declarat quid operetur in mundo in quo velut in nocte tenebrosa, liberrime fera vagabuntur.

minem timeant, in cuius vultu Deus terrorem indidit omnibus illis ad irabilem: Terror vester ac tremor sit super omnia animalia & bestias terre. Platonius opinatur in symbolis illud evenire ex quadam in micitia, qua bruta illa omnia solis lucem prosequuntur: etenim offendit ea omnia, eo quod illis natura auctor visum tribuerit adeo debilem ex singulari quadam providentia, quatenus terram homini, quo tempore sol splendet, liberam utamque dimittent: Oculis eorum debilis visus inest, nec potest cum forti lumine misceri. Visus illis inest infirmus, unde illis magis convenit lux luna, & stellarum minor, quam solis maxima: Ad lumen debili lune vel stellarum radii habent proporti natum. Nemo non ignorat vitus debilitatem in veslo, qui non nisi proxima queque cernit, similiter lupus oculum habet valde tenuem: unde de illo Poeta canit quod solummodo prodeat, Nocte super madia. Leo vero contractas brevesque habet palpebras unde molesta est illi lux clarior: quocirca ut ait Plinius accensus fugit horretque faces: Ardentesque faces, quas quamvis feriat, horret canit. Hoc etiam quocirca D. Hier. Difficile leonem venit in die.

Hic est quod sicut omnia hanc animantia, sunt abscondita quando sol clarus elucescit, ita Mo deficiente omnia spelæis suis egrediuntur, & liberè per arua diuagantur, ut aruorum Domini, rugitus suos emittunt, se mutuo conuocant sibi que respondent quam liberè & intrepidè vagantur, lupi, ursi, colubri, lacerti, et in ædibus tuis mures quos per totum diem non aduerti vti pote tenebrarum suarum antris conclusos: si verò nox irruerit, procedunt, saltant, currunt, tripudiant, ut exercitulis esse dixeris innumeròs. Hinc sequitur ut dum diluculo suos sol diffundit radios, ilico cuncta diffugiunt recedunt, disparescunt suisque se subducunt cubilibus. Nam ut horum aliquid venator inueniat ea infestatus, non parò inuestigare debet ea sollicitudine, quo fit ut iam homo prodire possit liberè, & ad opus suum progredi in quo se quisque per diè exerceat victumque sibi lucratur & alimentum: Exibit homo ad opus suum & ad operationem suam usque ad vesperam. Hæc videmus in hoc mundo visibili quotidie solem operari.

Et in hoc liquido tibi constabit (sic Orig.) id quod diuinus ille sol operetur qui de se sic testatur: Ego sum lux mundi. Homini in paradiso sol per peccatum occidit ob peccatum, quo factum est ut super naturam tenebras

VIRGI. L. 9. Eneid. L. 8. c. 16. In illud Nahum. 3. habitaculum leonum.

Decларare vult secundo Dominus ipso simbolo lucis effectum omnino singularem, quem operatus est in mundo: illuminare scilicet animas sicut corpora sol. Trinat Origenes illud quod David de sole psallit, videtur de illo loqui quem videmus: porò coniciendo in hunc corporis oculos, animæ oculos in Christum direxerat: Possisti tenebras & sinita ætinox: in ipsa pertransibunt omnes bestie syluæ: catuli Leonum rugientes, ut rapiant & quarant à Deo eseam sibi. Ortus est sol & congregati sunt, & in cubilibus suis collocabuntur. Exibit homo ad opus suum &c. Ad vesperam sol occidit ex cuius absentia nox ingruit & pallium hoc tenebrarum atque caliginis terre super panditur vniuersæ, sic ut nec vnus alterum nec seipsum quis videat, nec vbi pedem figat incertus tentando progreditur, & aliquando quod sibi tutum videtur, precipitium est, in quod dilabitur; omnia tenebræ sunt. His cunctis, eorumque præsidio tutò procedunt animalia prædam suam venatura: Ursus, Leo, Lupus, Vulpes, Colubri, Bufones, Aspides, ceteraque inmundæ feræque bruta: cum enim suis inelosa fuerint cubilibus omnia ad solis occasum egrediuntur, & velut camporum Domini longè latè que diuagantur. Ex digno processit ordine, ne per diem egrediantur, ne forte hominibus noceant, & nonnulli credunt hoc accidere, eo quod omnia ho-

In c. 23. Lenu. Et 03. 19. Omnia animalia ad J. sic occasu foras procedat.

utrit
moratix

natura nostram culparum eruerint tenebræ, quas
 veras esse dixeris tenebras, cum intellectus &
 animæ sint caliginæ; quis ignorantias expli-
 ceter, quis errores, quis ineptias in quas mortales
 deciderunt, velut sine luce populus & inter den-
 sissimas obambulans etransque tenebras: ilico
 videbis hominem prius sapientissimum oculos
 habentem adeo pellucidos, vt omnium rerum
 penetraret naturas, subitò tanta caligine offusum
 vt posse se Deum latere sibi persuaderet quòdque
 illum abscondere folia valerent arboris: hoc
 enim ipse falsus est, dum ait: *Audini vocem tuam*
 & *abscondi me.* Nascitur illi filius vocabulo
 Cain, quitantis tenebris cæcus inuoluebatur
 vt imagnaretur Deum ea quæ faciebat non co-
 gnoscere, nec quam viam ingrederetur, vnde dum
 ab eo Deus querit vbinam terrarum frater Abel
 lateret, quem interemerat, sic illi respondet, quid
 hoc ad me? *Nescio Domine numquid cæcos fratru*
mei sum ego? Omnes tam obsecris implicabantur
 tenebris vt qui rectam teneret viam, nullus ei
 erat: *Omnis caro corruerat viam suam* tanta impu-
 dentia cæci vt Deum impulerint, illos omnes de-
 leter sic vt aquis diluuii submergeret omnes.
 Deinde Sodomitæ considera qui nescientes quã
 viam tenerent, aut vbi pedemingerent, tentando
 progrediebantur, velut illi qui noctibus obambu-
 lant, & in incertum vagabantur vt nec ædium
 suarum ostia inuenirent, tales erant obsecris
 eorum intellectuum tenebræ.

Gen. 3. 20

Gen. 4. 9

6.
 14.
 16.
 III.
 Hinc ferè
 id est dx-
 mones in
 campum
 prodierunt
 Epist. 22.
 ad Eustoch.
 & in
 cap. 1.
 Nabum.
 10. am. 1. 4.
 30.

Discesserat Dominus & sigulos pro libidine
 sua vias suas ingredi permitit: *Dimisti omnes*
reges ingredi vias suas & diuersis profecti ite-
 ritibus a vero longius aberrabant. Quò factum
 est vt animalia ferocia liberos habuerint ad pro-
 deundum in campos vt eorum Domini, & quilibet
 molendi facultatem. Illo (ex iudicio D. Hier.)
 Demones sunt quorum propria symbola bestie
 præfigurant vt leones, lupi, colubini: *Persæ*
sunt bestia filius. catuli leonum. Innumera
 huius gregis prodierunt ex tartari cauernis be-
 stie: prolixi leo infernalis Satan, mundum oc-
 cupauit epulque ita sibi Dominum acquisiuit vt
 ore pleno diceretur: *Princeps mundi huius.* In
 illo morabatur: velut in regno suo liber & abso-
 lutus Dominus: quilibet enim pro mala sua vo-
 luntate faciebat, & in hominibus operabatur,
 erroribus dolique mille eos circumueiens, sicut
 vt nihil horum aduertent quasi populus per
 offusissimas noctis tenebras obambulans, & sicut
 animalia illa, erant hi diuersi, cum sicut profe-
 quitur magnus ille carnobiartha Cassianus, qui

dam demones sint, qui singulariter excident ad
 superbiam, alij ad luxuriam & fastidium, ad
 gulam alij, ad iram alij, sic quodam per hoc
 viciu, & alios, porro alios captiuos abripie-
 bant, & hoc ita vt rerum Domini se vellet ac-
 iuberent vt eos & colit & adorati. Cum autem
 viles illi sint & immundi, seipsos representabant
 in rebus maxime vilibus, sordidis, atque immun-
 dis, & hoc quidem adeo diligenter, vt homini-
 bus persuaderent maxime vilia abiecta que ter-
 re Deos esse, in quibus ipsi se volebant adorari: hoc
 certe, si quid aliud maximam causat admiratio-
 nem.

De hoc sancti Partes vt integros ita doctos
 ediderunt tractatus, ostendentes tenebras
 bus homines inuoluebantur: cum ad tantam tenebris
 prolapsi sunt amemiam vt illa adorarent, quæ obuoluit
 adorantur, abiectissima, inter illos excellit vanos
 quem scripsit Dio Clemen. Alexand. Græci in
 ter mundi sapientiores primi censebantur, erat
 que hoc eorum vulgare axioma: vel quas mundi
 ridere nationes: eo quod aduertent tenebras
 quibus implicabantur, ea pro Diis adorando
 quibus terra non habet vitora, præsertim *Egy-
 ptios* inter quos diuersæ nominabantur nationes,
 vnagueque iuxta Deum suum & idem erat in
 cæteris mundi nationibus de quibus mirabilem
 textu catalogum. Queniam pro Deo colebant
 Phagrum piscem Elephantum alium piscem no-
 mine Meothon: alios ali pisces Nili fluminis
 reuerebantur: Thebanum ouem. Lycopolitani
 lupum. Cynopolitani Canem: Mendosi Ca-
 prum: Thebani murelam, Troadentes Mures,
 Theiasteres formicam, quinimo ipsi Arcantien-
 ses muscam. Vnquales Dij, & alij tales in-
 numerabiles: persuadebat illis Diabolus volebat-
 que in rebus adeo vilibus & ratione modisque
 omnino inordinatis adorati. Dicebat autem illis
 quod Deus esset de quo bonum promanabat:
 quocirca rem quamlibet quam representat bo-
 num aliquod produceret, pro Deo iubebat ado-
 rati. Quocirca (inquit) adorant Troadenses
 mures: cum enim ad hostibus corona cingentur
 militari, qui sagittis illos & arcibus im-
 pecebant, mures omnes eorum funes cordisque
 correierunt, quo factum est vt obsidionem sol-
 uerent. *Quoniam corrodiebant corda arcuum
 bellicorum.* Hoc factò pariter persuasit Egyp-
 tiis tam horrenda absurda (inquit Pallauius)
 quod eo tempore quo Pharaos spirans minarum
 & exois Hebræos insequeretur, eisque perma-
 re rubrum ponte sequebatur, in quo omnes

IV.
 Geniles
 colunt
 Deos.
 Grat ex-
 hortato
 riam de
 idolorum
 vanitate.
 In Lan-
 naciam
 vit. Apol-
 lon.

maris fluctibus obruti perierunt, quidam Ægypti domi remanserunt, nec Rege hac in expeditione conitanti sunt, quidam ob nimios febribus calore, alii quia claudi, alii quia ymeulis carceribusque detenti, illis igitur impunit Diabolus ut qui pro Deo veneretur illud quod sibi fuisse occasio talem euadendi necem: illis igitur præcepti ut febres haberent colerent que pro Deo suo, alii ut græssuum debilitatem, alii ut manibus & pedibus quibus constructi fuerant sacrificarent, quia verò Thebanis (inquit Divus Clemens) retulerunt quod dum Alemana mater Herculis foetum gereret in utero, Parca illi manus contrahens periculo exponeret abortus, cumque forte illac transiret muscicla illam soluit, quo factum est, ut liberæ foetum mater emitteret, proposuerant ideo illam in Deorum albo adscribere. Quia Theophrastus fabulam hanc narrat quod Jupiter in figura formicæ vi lauerit Erimesulam progredientem Mirmilionem, formicam ve Deum adorandum publica voce præcepit; & hæc quidem omnia execrandis adeo ac horrendis ineptiis miscbantur, ut mirari factis non possimus, quia ratione homines compotes rationis ac iusticiæ illis vacare poterant. Ideo Græci ut sapientiores omnes has explere debant nationes, namque suspendebant tam stupenda delicta O stultos vos exclamat D. Clem. Alexan. si iure optimo vos illos ridetis, cur non magis vos ipsos, qui in eisdem imo turpiores lapsi estis & hæretici impudentis?

peragerent, cum in populo omnium calculo sapientissimo stupenda adeo ac probrosa introduxissent adoranda. Insuper hoc ipsum Romanis scribit Apost. Paul. declarans à Diabolo in tantis Philosophis defectus fuisse, tenebras ve. *ut autem ut gloriam incorruptibilis Dei in similitudinem imaginis corruptibilis hominis, & quadrupedum, & serpentium.*

Adverte non satis fuisse Dæmoni hominibus persuadere, ut creaturas adorarent pulchriores solem, lunam, stellas &c. & aves atque animalia, quæ cæteris pluris habentur, sed illa quibus mundus non habebat vitiora, quæ Spiritus S. dicit *Be. Sap. 10. 10. stas su, eructuas, id est bestias, in quibus nihil erat utilitacione dignum. Quæ in animalibus erat superuacua, colubros, talpas, mures &c. Ad actus Quæ etiam hominem ratione præditum credere ferocissimum diabrum, murem, lacertum, bufonem, esse Deos? Nihil hoc te moueat: illis enim defectus lux, eosque ducebant, rapiebantque bestie infemales illis persuadentes omnia, quæcumque volebant. Nec hæc eos credere sufficiebat illi, insuper & ad illa stupenda cogebat, opera quæ sæpenumero prodit sacra Pagina: tanto namque mentis furore Deos illos colebant, ut plures de populo Dei illis suos licent filios filiaque charissimas: quinimo illi ipsi carnifices filios iugulabant, eorumque sanguinem colligentes talibus offerebant. Diis sacrificium acceptissimum. Hæc ceremoniam ab ipsis didicerunt gentibus apud quas erat hoc magis familiare sacrificium ab eo institutum, de quo Saluator testatur quod à mundi incunabulis furor sanguinis fuerit & homicida: *Ille homicida erat ab initio, Heliopoli decreuerat (erat hæc Ægypti metropolis) ut sibi quotidie tres homines immolarentur, vnus mane, alter in meridie, alter ad vespertum sacrificium perpetuum, Rhodis in festo primario ad honorem Saturni Dei mediante mense Octobri sacrificium erat solenne ex sanguine humano dedicateum, Apud Lacedæmonios & Charchagineses: idem festum Deo Marti celebrabatur. Aristonenes Rex Deo Ioui festum dedicaturus trecentos illi homines obicit sacrificium, ut refert Philo historio. graphus. Crebro meminimus illius lanienæ, quæ nostris etiam temporibus fiebat in Mexico, antequam illuc Evangelij lux penetraret, nimirum quod annuatim Diabolo consecrarentur viginti millia eorum puerorum puellarumque innocentium. Quis modo non credat**

Rom 1. 3
Be. Sap. 10.
VI.
Ad actus
ferocissimos
diabrum
bestie
infemales
colligentes
acceptissimum
Vide P.
Lindou.
Grana p.
4. symb.
10.

V. Occasione huius alium textu catalogum Græci sapientes Deorum quos ipsi venerabantur, inter quos vigebant Philosophi quos mundus coluit ut sapientissimos (& fides erat apud eos sedem fuisse Philosophiam) qui Deos adorabant horrendos adeo (spatos & immundos, ut si quis illos circumloquendo tantum voluerit exprimere, horrorem excitabit non minimum: Omnis enim primariis Diis quibus mundum ut fama ita sceleribus impleuerant, videhæc Iupiter, Saturnus, Venus, Mars, &c. Athenienses apud quos Academiæ florebat, pro Deabus adorerunt patres mulierum inhonestiores illis ut idolis consecretantes. Quid plura? eosque ascendit, ut, si credimus Minutio felici in Octauo, illos ad hoc adduxerit ut *Etiam & creptus ventris (patete verbo) pro Deo habitauerit. Tu iudex esto, an non mundus tenebris immeritus fuerit obicrioribus? an non fera illa animalia Dæmones inquam quælibet*

Vide Pamelium i. Cypria de idole uanisat

credat Satanam fuisse mundi Principem, cum ipse omnesque Demones per mundum liberè vagarentur, facientes omnia quæcumque nequimè placuissent & pro libitu homines abripientes.

Vnde mirari non soleo quando ea video in viris, quos respulcia suspicit vt prudentes, qualia non faceret amens consorsus ergastulo: hic etenim mulierem habens Angelo confereudam in anima & corpore, qua cum viuere possit ex animi sententia atque summa mentis quietudine in domo sua, mulierem affectu diligit inordinato vilem & sordidam, salutem suam, honorem, opesque dilapidans. Alter autem ex paterna successione dines qui honestè viuere possit, illa lusuibus exponit & peruigil vt spiritus domesticus duabus aut tribus noctibus illa disperdit, confusus quærens quid hodie comedat, cum nihil sibi ex hesterno superstit, non est quod miretis inquit David: etenim in tenebris ambulat: *Nescierunt neque intellexerunt in tenebris ambulat*, & ipsos Satana seruos tradiderunt, vt ait Apostolus: *A quo captiui tementur ad ipsius voluntatem*, ipse concreat illos, i los impellit, O miserum illum & infortunatum, qui per lubrica noctibus incedit & post se trahit gigantem, qui continuis illo propellit impulsibus. Tales sunt illi: *Via illorum tenebra & lubricum, & Angelus Domini corruans eos*. Per mundum liberè vagabuntur hæc animalia, ad quælibet agenda potentissima, atque ad decipiendum subtilissima hoc est: *In ipsa pertransibunt omnes bestie silue*. Perpende verbum illud *Pertransibunt*. Quasi dicat quòd obambulant liberè spatiando, sicut Dominus in ædibus suis absolutus.

Ex his facile capies quomodo Diabolus in mundo tot tantaque signa ederet prodigiola, quibus miseros homines circumueniebat: tot inquam prodigiola, qua lectores in summam rapiunt admirationem, ex quibus multa SS. PP. referunt, nominatim autem D. August. in libris illis quos nemo satis laudauerit. Permisit hæc illis Deus abscondito suo iustitiae iudicio, illis vt pote qui velut terra Principes dominabantur quo tempore mundus tenebris illis inuoluebatur. O stupescere faciens id quod in templo Dæi Veneris Daemon operabatur, quod lampas illuminabat qua ventis exposita & aquis numquam extinguerebatur, qua nullo fato oleo nulla censa adhibita ardebat semper, & centesariis luxit annorum: Vnde quotque

hoci videbant, Venerem vt magna potestatis Deam & colebant & adorabant. Erectum fuit templum Diomedis Græco in Apulia circa montem Garganum, quo confestim conuolauerunt auct vt Cyconia circumvolantes, & quicumque græcus accederet eum demolebant, extraneum autem rostro crudelibus impetebant, quo signabant se Diomedis esse socios qui in ades se transmutarant atque ead illum concurrerant locum sepulchri, quo colerent honorarentque Diomedem.

Delpis cauerna visebatur obscuro nimis Apollini Deo consecrata: in quam si quis caput ingereret, actutum vt arreptitius & limphaticus videbatur, secreta quælibet aperientis & futura prænotians. Hæc omnia & innumera. Demones molebantur, quibus miseros mortales illaqueabant, illis in idolis loquentes atque persuadentes se mundi esse Dominos: proinde vt tales esse adorandos. In eum fœm tot præstigia excitabant stupend. Postò quod magis consideratione dignum est (sic D. Aug.) hoc erat quòd hominibus præcipere vt talibus obsequiis cultibusque honorarent, quod nisi facerent grauius illis minabantur, & si facerent: hoc acceptò habere significabant. Iterum D. Aug. quòd Marcus Coriolanus copiis instructis militaribus patriam suam invadebat, obuiam occurrit illi Mater, pectus & vbera demonstrans, quibus com puerum educauerat, quibus iram eius temperauit & urbem ab omni periculo liberauit. Coniungunt cum matre Romanæ mulieres & diabolico instinctu templum Dæi Fortunæ consecrant. Quo iam perfecto cum omnes coram statua præfentes adessent, loquitur illis diabolus magnoque lætitiæ signa demonstrans ait: *Scopum attingitis, mulieres illustrissimæ in eo quòd fecistis*. Per hoc certam utamque reddidistis vestram libertatem sortemque optimam, in quo si perseveraueritis me semper habebitis vobis (hoc seriore) proprium. *Rite me matrona vidisti & iteq. dedicasti*. Qualiter tunc affectas fuisse creatas mulieres quàm tenaciter his dolis irretitas? Quam grauius torbato mouit Athenienses (sic D. August.) super quaestione illa num ciuitas illa consecranda foret aqurum Deo Neptuno, num sapientiæ Dæi Mineræ, quando inexpectatò produxit ex hac parte oliuam, & fontem ex altera; quia verò ex mulierum suffragio Mineræ consecratur: tales in pelago tempestates excitabat sub nomi inc

L. 12. de Civ. c. 16. & 18.

L. 4. de Civ. c. 11. Vide Lud. Viuz.

L. 4. de Civ. c. 15.

L. 4. de Civ. c. 19.

L. 18. de Civ. c. 1. de quo etiam præcedenti num. 19.

Ps. 81. 6.

2. Tim. 1. 16.

Psal. 33. 6.

L. 21. de Civ. c. 6.

Mira per diabolū introducitur.

Dij Neptuni fluctusque adeo horribiles, ut totam demerferit civitatem, donec varia inquirerent media quibus Deum sic infensum placarent redderentque sibi propitium. His prodigiis hisque signis quid non persuaderet Princeps ille tenebrarum?

Lib. 4. de
cin. 2. 16.
VII.
Ludi scenici &
obsceni
iubentur
à diabolo
institui.

D. GRÆ.
NAZ.
Orat. ad
Nemesiū.

Nec omittamus cum D. August. omnino singulare, quod fama refert Romam consigisse. Illo præ ceteris dolo orbem diabolos quasi laqueis tenebat captivum, oblocutus scilicet quibusdam representationibus quas in templis suis ubi hæc institui dicebantur autem *Luci scenici*. In quibus grauiora illa crimina representabantur, in qua lapsus fuerat eorum Deus Iupiter Decem primicerius, Virgines violatas, coniugatas inhonoratas, assueros mutantisque varias figuras: Iupiter eorum Princeps (hoc D. Gregorius Nazianzenus) *libidinis astro percipit subinde se immutauit, nunc Taurus, nunc Aurum, serpens, Marius, Vespis efficitur* &c. Venus suis aduersitate inhoneſta, Mars sua crudelitate immisericos, Bacchus suis intemperantibus ebriosis, Vulcanus profanis suis fictionibus præſtigiator &c. In istis autem ludis obscena adeo & turpia committebantur ut ipsa eorum phraſes horrorem excitent. Florebant tum temporis vile Proſtitutum vocabulo Flora quæ venalem paſſim exhibens corporis formam, non modicas sibi compararat facultates, harum omnium, dum moritur ſenatum inſtituit heredem, qui illum in album retulit Deatum, ſi Plotarcho, Quidio, Laſtaneio Diuoque credimus Auguſtino. Parius hoc erat ſenatu Floram conſcripſiſſe Deam inſuper & eiuſ ſectum inſtituit celebrari per annos ſingulos 19. Iunij & qualis, præcor, erat hæc ſolemnitas & conuocabant totius vrbiſ mulieres impudicas publicè que expoſitas, quas veſtibus ſuis exuebant ad carnem viſque nudas toto ſpectante populo, verba proferentes quæ præter impudicitiam & animi laſciuiam nihil ſpirabant, coram Dea ſua Flora tripudia & choreas exercebant inhoneſtas. Celeberrima atque creberrima erant illa feſta, quæ in honorem Dei Priapi inſtituebantur, cuius hiſtoriam caſſia ferre non poſſent aures ſi Sacra Scriptura illius non meminifſet, Deus hic actibus præſidebat inhoneſtis, quem celebrabant inhoneſtis nudisque partibus virilibus exoſum: Mulieres autem conuenientes & coram eo tripudiantes accurrebant eas oſculantes & adorantes: Nec hoc familiare erat metetricibus, ſed &

Hieron. Bap. de Lanna Tom. III.

maximè illuſtres matronæ, in tantas ſefe effundebant impudicitias, ita ut huius feſti Principem nominare vulerint ipſam Regis Aſſa matrem vocabulo Maacha, niſi Rex obſtitifſet: *3 Reg. 15. cap. 13.* Matrem ſuam amouit ne eſſet Princeps in ſacra Priapi. Talia igitur erant illa feſta & multis repræſentationibus inhoneſta, celebrabantur.

Indicant nonnulli, quibus intellectus erat vide 2. excitatio hæc in ruinam vergere reipublica: Ludis talibus etenim inhoneſtis actibus omnia puellis exulabat pudicitia, atque à iuuenibus modestia omneſque virtutum actus: qui namque videbat hæc facinora à Diis ſuis patrata, illa ut bona iudicabat prudenterque factum ſe eadem imitari. Quocirca publico edicto ſenatus talia poſt hæc fieri interdixit, ut pote bono publico cenſus ſic expedire. Quid ad hæc diabolus? actutum operario apparet Romano in ſomnis nomine Tiro Latino homini prædiuifſi, huic præcipit ſenatum adiret: diceretque ludos illos reſtitueret quos in honorem Deorum fieri moris erat. Non audeo homo hic eodem hoc die mandatum exequi. Noſte ſequenti redit & mandatum ſenatori præcipit impleri rigore: Quia vero hoc non eſt exequitur, ſilius illi more abripitur intempeſta, tertia nocte idem præcepit terribiles ad iungens minas, ſed cum nihilominus vir hic obſiſteter, ſubito in moleſtam quandam atque terribilem incidit infirmitatem ex qua ad oſtra mortis æger deſerebatur. Obſtupeſcit ſenatus tale prodigium, vnde præcipit profanos denno ludos inſtaurari quadruplici ſolemnitate feſtiuos & præter ſolitum quadruplicatis imperiis: *Tanto ſuprafactus miraculo ſenatus quadruplicatâ pecuniâ ludos cenſuit inſtaurari.* Quis hic non admiretur (inquit D. Auguſt.) conſiderans diabolum non ſolum ad horrendas inſtigare provanitates, ſed & ad earum ſtabilimentum minas ſupperaddere & punire refractarios?

Vnde conſue peruenit, dicente D. Gregorio Nazianzeno, ut illa feſta dicebantur celebrata, & haberentur ſacratiora quæ laſciuioſius repræſentabantur impudicitias, erat, dies ille ceteris feſtinitate ſolemnior, qui turpibus horrendis que nequiriis ceteris erat inhoneſtior: *Vitiuſerian iſtis ſacra inſtituit, alios nimirum atque alios, aliisque ſceleribus flagitiisque nobiles atque præpoſitos diuinis honoribus afficientes &c.* Quæ ratione diaboli hæc efficere poterunt? quomodo ſic homines ut

D. GRÆ.
NAZ.
Orat. ad
Nemeſiū
antimod.

sibi subditos exciperet ne miretis: nox erat, illis lux solis diuini deficiebat, vnde fera illa animalia vires haeriebant, liberè vagabantur, & cum homines cæci essent, eos quocumque lumbret abducebant. Proinde dum aliquid vides quod apud gentiles contigit obstupendum ex reuelationibus, prodigijs, euentibus admirandis, simulacra loqui, in eorum altaribus videre terribilia, demones ipsos signa dare gratitudinis & complacentiæ, minis terrere transgressores, nil hoc te moueat: Etenim illa demones operabantur quia (cum Diu. August.) liberi erant, liberè que vagabantur sicut bestia brutaque noctibus.

IX. Antichristus signa patrabit prodigijs. *Matt. 24. 24.*

Similiter tempore Antichristi signa dabunt adeo terribilia atque omnem rationem superantia, vt non pauci fideles scilicet sint eiciaturi; quinimo si fieri possent, & ipsi electi his laqueis innecterentur, vt ait ipsa veritas: *Dabunt signa & prodigia, vt in errorem inducantur, si fieri potest, etiam electi.* Quid hoc te terreat, quod diabolus sic miserè decipiat gentiles, qui nunquam D-i cognitionem habuerunt, si tempore Antichristi plures ex illis sit decepturus, qui si dem habent? & nisi singularis diuinae providentiæ interueniret effectus, ipsi sanctitate primarij in errorem inducerentur: quia prodigia videbuntur obstupenda statim loquentur, videbuntur mortui resurgere & de tomulis prodire rediituri horum assertores errorum: sol in meridie obscurabitur, & media nocte lux apparbit splendidissima &c. Hæc idcirco sicut quis in illis etiam diebus animalia illa liberè vagabuntur, prout D. Ioann. in sua declarat Apocalypsis: *Post hoc oportet illum solui modico tempore.* Insuper & hinc intelligitur, quomodo fieri possit id quod videmus, in nostro saeculo reperisse illos qui nonas illas Indiarum plagas detexerunt, in quibus adhuc nox illa durabat infidelitatis: quot visiones & stupenda quaque, quæ in templis idolorum passim fiebant: quænam Demones hominibus persuadebant adeo horrenda & contra omnem rationem! ita vt illis imponebant tali illos sinceritate pro Dijs colerent, vt in nullo ex omnibus illis quæ requirebant, negligentes deficerent, etiam si suos peterent enecare filios sibi charissimos & offerre sacrificium: vti alij diximus. Itaque quamdiu mundus illa caruit luce, tamdiu ferocia illa animalia liberè vagabantur.

Apo. 10. 3.

§. 4. Apparente luce, dissipatae sunt tenebrae, fugeruntq; bestia, etiam in ipsa synagoga, idololatria, deducta.

Porro oriente lumine & sole splendente: *Ortus est sol & in cubilibus suis collocabitur.* Et ubi nunc quid fuerit Christum in mundo nasci: *Ego sum lux mundi:* Et factum adimplere quod ait nos Pet. vobis promiserat: *Orietur vobis timentibus nomen meum sol.* Incipit Vates ista, hæc facta mundo nunciat: et quod ortus sit sol in mundo: *Populus qui ambulabat in tenebris vidit lucem magnam, & habitantibus in regione umbra mortis, lux orta est eis.* Dicitur militi, & vates dicitur: *quis est lux ista que nascitur? Puerulus natus est nobis & filius datus est nobis.* Quis est iste? Christus: *Ego sum lux mundi.* Proinde quædam primam in stabulo nascitur, mundum incipit illuminare, *Luceos celesti splendore circum-insens:* *Claritas Dei circum fulsit illos.* Gentiles autem stellâ novâ, ipso ore clariore, quasi contentis acclamaret: *illuminare illuminare Hierusalem: quia venit lux tua.* Hæc ex oriente luce aduerte precor, qualiter bruta fugiant, secedant & ad sua spe sua se subducant, sic vt nullum eorum reperias.

Effectum hic considera Christi lucis diuinae singulare: quàm velociter eius luce concerritæ diffugiant bestia. Quid factum est de tot milibus & myriadibus idolorum? ubi nunc tam opulenta tam innumera idolorum, templa? in quibus nunc eorum audiuntur oracula? quo templum illud abiit Serapidis magni Dei Aegyptiorum in Alexandria orbis miraculum? templum Esculapy in Aegæa apud Ciliciam? domus illa Veneris nominatissima in Aphaca circa montem Libanum ad oram fluminis Adoni? Insignia & prodigijs templa à Romanis extracta, in quibus Demones colebantur, & in quibus suas petitionis suasque responsiones summa libertate proferebant, quibus etiam illos accipiebant quibus mundus non habuit scientia clariores? *Ortus est sol & congregati sunt &c.* Quam primum sol ille respicere: expende mysterium. Quanto tempore noctis illæ tenebræ perdurarunt? Multis horis. Et quanto tempore duravit illarum expulsio, atque bestiarum exterminatio? Momento temporis. Dum sol orientur quàm subito mundum illuminat vniuersum.

9. 20

Malach. 4. 2. *Isai. 9. 1.*

Christus vt lux bestias dissipauit, id est demonum idololatriam. *Luc. 2. 9. *Isai. 60. 1.**